

حمایت بین المللی از پناهندگان

نویسنده: حمید نظری

قسمت چهارم

ابتدا بعنوان يك آژانس تخصصی و موقتی ملل متحد بوجود آمد و همانند اداره کار و توانبخشی ملل متحد فعالیت خود را از طریق کمک مقامات محلی و آژانس های داوطلب انجام می داد. از جمع ۴۲ کشور عضو آنروز سازمان ملل متحد، هیجده کشور عضو این سازمان بودند و پس از روشن شدن این مسئله که آوارگی يك پدیده موقت نیست، این نتیجه به دست آمد که سازمان ملل متحد باید راسا مسئولیت این امر را برعهده بگیرد بنحوی که کلیه اعضای سازمان در فعالیت های حمایت از پناهندگان شرکت نمایند.

(۳)

کمیساریای عالی ملل متحد برای پناهندگان (UNHCR)

در سال ۱۹۴۹ پس از آنکه مجمع عمومی ملل متحد تصمیم گرفت مسئله حمایت از پناهندگان را راسا در اختیار بگیرد، اندیشه ایجاد کمیساریای عالی ملل متحد برای پناهندگان شکل گرفت و مجمع در سال ۱۹۵۰ طی قطعنامه شماره (۷) ۴۲۸ اساسنامه کمیساریای عالی را به تصویب رسانید. در همین سال قطعنامه شماره ۳۲۵ نیز که متن کنوانسیون ۱۹۵۱ را در برداشت، به تصویب رسید و مجمع عمومی از دولت های عضو ملل متحد خواست که با کمیساریای مزبور همکاری نموده و به عضویت کنوانسیون مربوط به حمایت از پناهندگان درآیند^(۴) کمیساریای عالی ملل متحد برای پناهندگان از سال ۱۹۵۱ کار خود را آغاز کرد ولی با تصویب مجمع عمومی، سازمان بین المللی پناهندگان تا آخر این سال وظایف خود را کماکان ادامه داد.

بدنبال ایجاد کمیساریای عالی ملل متحد برای پناهندگان، شورای اقتصادی و اجتماعی در سال ۱۹۵۱ کمیته مشورتی این کمیساریا را که مرکب از پانزده کشور عضو و غیر عضو ملل متحد بود تشکیل داد.^(۵) در سال ۱۹۵۸ بدنبال تصمیم شورا، کمیته یادشده به کمیته اجرائی تبدیل و با ۲۴ عضو کار خود را

منشور ملل متحد هدف اصلی بانیان آنرا حفظ صلح و امنیت بین المللی و دفع هرگونه خطر برای آن ذکر می کند. فزونی روز افزون جمعیت پناهنده در همان ابتدای تاسیس سازمان ملل متحد نوعی خطر بالقوه برای صلح محسوب می گردید. از این جهت مجمع عمومی سازمان ملل متحد در اولین اجلاس خود که در فوریه سال ۱۹۴۶ برگزار شد، قطعنامه ای را به تصویب رسانید و در آن به مسئولیت سازمان در زمینه حمایت از پناهندگان و فعالیت های مربوط به آن اشاره نمود. در این قطعنامه به عنوان اولین قدم در حمایت از پناهنده اعلام گردید که چنانچه پناهنده ای بخاطر دلایل موجه از بازگشت به وطن خود امتناع ورزد، نباید به این کار مجبور شود.^(۱) همچنین تاکید شد که چنانچه آواره ای تمایل به بازگشت به وطن خویش داشته باشد، بایستی کمک لازم در این زمینه در اختیار وی قرار گیرد.

بدنبال آن، شورای اقتصادی و اجتماعی نیز بموجب قطعنامه شماره ۳ مورخ ۱۶ فوریه ۱۹۴۶ خود کمیته ویژه ای را برای آوارگان و پناهندگان بنا نهاد.^(۲) بموجب توصیه همین کمیسیون بود که مجمع عمومی در دومین اجلاس خود که در نیمه دوم سال ۱۹۴۶ برگزار گردید سازمان بین المللی پناهندگان (IRO) را بوجود آورد. این سازمان جانشین سازمانهای بین المللی قبلی یعنی اداره توانبخشی و کمک ملل متحد (UNRRA)، کمیته بین الدول پناهندگان (IGCR)، و دفتر کمیسر عالی جامعه ملل متحد برای پناهندگان گردید تا به بازگشت آوارگان و پناهندگان و زندانیان جنگی که حدود ۲۱ میلیون نفر از آنان در اروپا پراکنده بودند کمک کند. بیش از يك ميليون و نیم از پناهندگانی که در اروپا می زیستند به علت از دست دادن وابستگی های خود و یا ترس از تعقیب، تمایلی به بازگشت به میهن خود نداشتند. غالب آنان در اردوگاههایی در اطریش، آلمان، و ایتالیا به سر می بردند و وظیفه حمایت از آنها و اسکان مجددشان بعهد سازمان بین المللی پناهندگان بود. این سازمان

آغاز نمود. (۶) وظیفه این کمیته بی‌گیری سیاست‌ها و خط‌مشی‌هایی که توسط مجمع عمومی و یا شورای اقتصادی و اجتماعی جهت حمایت از پناهندگان تصویب می‌گردید، و همچنین نظارت بر اجرای این تصمیمات توسط کمیساریا بود.

وظایف کمیساریای عالی ملل متحد برای پناهندگان

بموجب مفاد قطعنامه شماره (۱۷) ۳۱۹ مورخ سوم دسامبر ۱۹۴۹، کمیساریای عالی ملل متحد برای پناهندگان می‌بایست:

- ۱- تهیه و تصویب کنوانسیون‌های بین‌المللی را برای حمایت از پناهندگان دنبال کرده، بر اجرای آنها نظارت، و تغییرات لازم را در آنها پیشنهاد نماید.
- ۲- از طریق قراردادهای ویژه‌ای که بادول منعقد می‌کند کلیه راه‌های مربوط به بهبود وضع پناهندگان را بررسی و از این راه در کاهش تعداد کسانی که به حمایت نیاز دارند کوشش کند.
- ۳- از ابتکارات خصوصی و عمومی مربوط به بازگشت آزادانه پناهندگان و یا جذب آنها در جوامع جدید پذیرنده حمایت نماید.
- ۴- همکاری با سازمان‌های داوطلب را برای کمک به پناهندگان هماهنگ و تسهیل نماید (۷).

برهمن اساس در اولین پاراگراف اساسنامه کمیساریای عالی ملل متحد برای پناهندگان، حمایت از پناهندگان و یافتن راه حل‌های پایدار، از وظایف اساسی کمیساریا تعیین گردید.

در اجرای وظیفه اول یعنی حمایت از پناهنده، کمیساریا باید ضوابط بین‌المللی در زمینه‌های اشتغال، آموزش، اقامت، و آزادی رفت و آمد را تعیین و اجرای آنها را مراقبت نماید، بنحوی که پناهنده در معرض خطر قرار نگیرد.

در اجرای وظیفه دوم، از آنجا که اصولاً بازگشت داوطلبانه پناهندگان به وطن خودشان پایدارترین راه حل محسوب می‌گردد، کمیساریا باید در پی یافتن این راه باشد و چنانچه این هدف تحقق نیابد، کمک کردن به دولت‌های پذیرنده پناهندگان برای اسکان آنان و همچنین کمک به خودکفائی این جمعیت از جمله راه‌های پایدار به حساب می‌آید.

کمیساریا همچنین نقش اصلی را در هماهنگ کردن کمک‌های بین‌المللی به پناهندگان دارد و در این راه از کمک سایر آژانس‌های تخصصی ملل متحد، سازمان‌های بین‌المللی دولتی و غیردولتی، و آژانس‌های خصوصی برخوردار می‌گردد.

اما چه اشخاصی مورد نظر کمیساریای عالی ملل متحد برای پناهندگان می‌باشند؟

اساسنامه کمیساریای عالی ملل متحد برای پناهندگان تاکید دارد که «کارکمیساریای عالی، ماهیت کاملاً غیرسیاسی داشته، انسنادوستانه و اجتماعی بوده، و اصولاً به گروه‌ها و دستجات پناهنده ارتباط دارد. (۸) بنابراین می‌توان پذیرفت که طبیعت جهانی کار کمیساریای ملل متحد برای پناهندگان ایجاب می‌کند که این ارگان در هر جا، مسئول کمک به هر پناهنده باشد. با این وجود همانطوریکه قبلاً نیز ذکر شد، پناهندگان فلسطینی از این مقوله جدا بوده و تحت پوشش آژانس کار و کمک برای پناهندگان فلسطینی در خاور نزدیک (UNRWA) می‌باشند که از آن نیز صحبت خواهد شد. گرچه چارچوب فعالیت‌های کمیساریای عالی ملل متحد برای پناهندگان با توجه به تعریف کنوانسیون ۱۹۵۱ محدود به پناهندگان می‌شود، با این وجود ابعاد گسترده پدیده آوارگی در جهان باعث انعطاف پذیری بیشتر کمیساریای عالی در امر کمک به افراد بی‌خانمان (Displaced Persons) گردید. علاوه براین قطعنامه‌های بسیاری توسط مجمع عمومی و شورای اقتصادی اجتماعی تصویب شد که از کمیساریای عالی می‌خواست به اشخاص آواره‌ای که ممکن است عمدتاً در دسته بندی پناهنده نیز قرار نگیرند، کمک کند.

● هر چند هدف برنامه‌های «آژانس کار و کمک برای پناهندگان فلسطینی»، پایان دادن به آوارگی مردم فلسطین می‌باشد، با این وجود آژانس مذکور در اجرای کارهای روزمره خود همواره مورد تعرض مقامات صهیونیستی بوده و کارشناسان آن مورد ضرب و شتم قرار گرفته‌اند.

در بعضی مواقع کمیساریای عالی ملل متحد برای پناهندگان اختیار می‌یابد که قربانیان سوانح ساخته دست انسان (مانند جنگ‌ها) را که دارای شرایط مشابه پناهندگان می‌باشند کمک و یاری کند. برحسب سابقه، کمیساریای عالی ملل متحد برای پناهندگان در مواردی به افرادی که بر اثر سلطه استعمار در مملکت‌شان آواره شده‌اند و یا پس از استقلال به سرزمین خود مراجعت می‌کرده‌اند، کمک‌های توانبخشی بعمل آورده است.

فعالیت کمیساریای عالی ملل متحد برای پناهندگان

همانطوریکه قبلاً نیز اشاره شد وظیفه اولیه کمیساریای عالی ملل متحد برای پناهندگان، حمایت از این افراد است. بنابراین اصولی‌ترین فعالیتی که می‌تواند داشته باشد، اعتلای جنبه بین‌المللی این هدف و حصول اطمینان از پذیرش مفاهیم مربوط به حمایت از پناهنده توسط دولت‌های مختلف و گسترش این امر می‌باشد.

همانگونه که در بخش‌های قبلی ذکر شد، کنوانسیون ۱۹۵۱ ژنو بر خورداری از حقوق اجتماعی و اقتصادی یکسان با تبعه کشور پذیرنده را برای پناهندگان شناخته است. از جمله راه‌های تحقق این اصل، مستحیل شدن پناهنده در جوامع پذیرنده می‌باشد و کمیساریای ملل متحد برای پناهندگان سعی می‌کند که علاوه بر تامین وضعیت مناسب اجتماعی برای پناهندگان در ممالک پذیرنده، به خودکفائی اقتصادی این آوارگان نیز کمک کند. بدیهی است که توانائی‌های جوامع محلی برای پذیرا شدن آوارگان و پناهندگان، از عناصر مهم تامین حمایت از این افراد است. بدین ترتیب اجرای طرح‌های اساسی برای تقویت زیربنائی جوامع پذیرنده، از جمله راه‌های تامین حمایت بین‌المللی برای پناهندگان به حساب می‌آید.

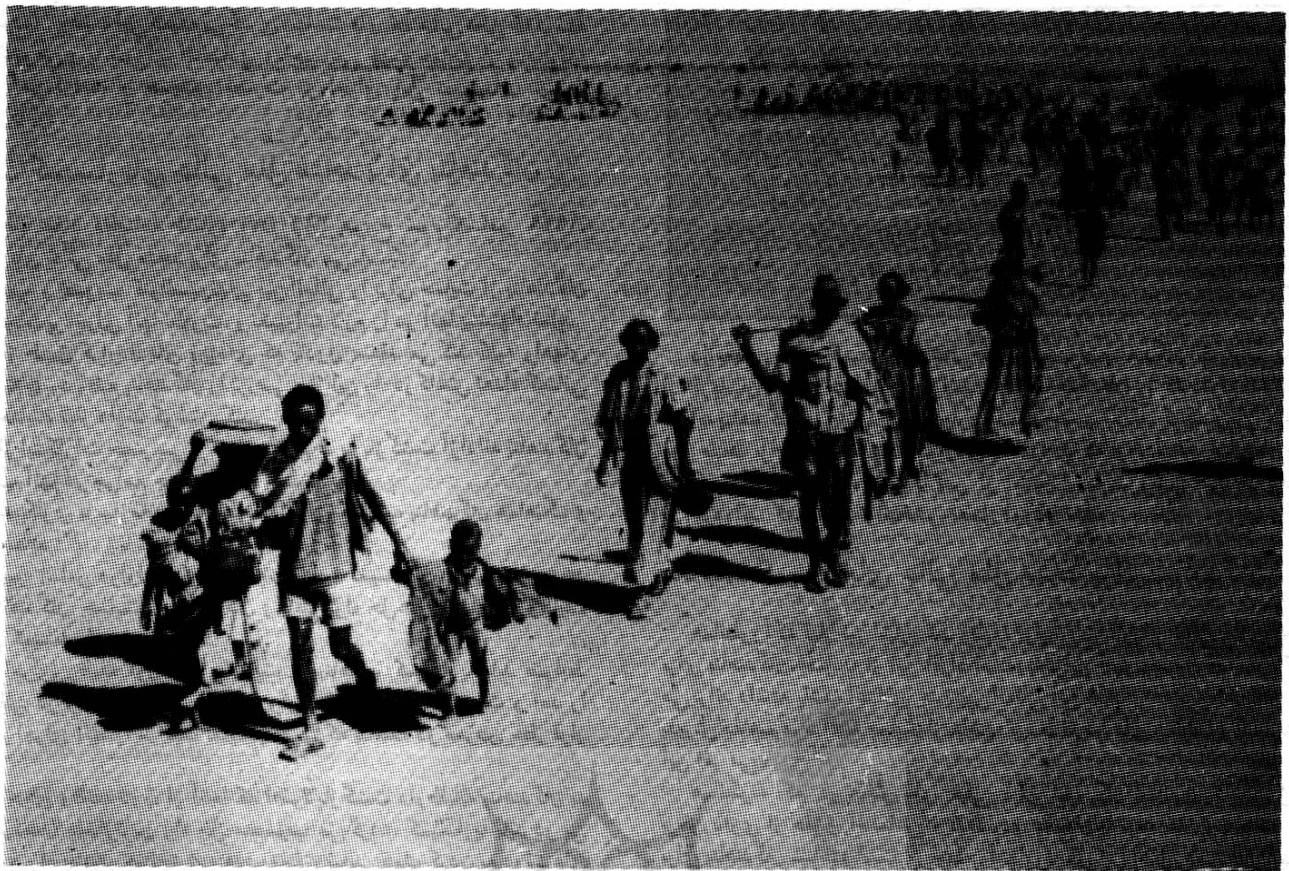
کفایت که تعابیر دولت‌ها از مسئله پناهندگی با سیاست و منافع ملی آنها منطبق است و یادآوری کردیم که ممکن است افرادی با شرایط مشابه در یک مملکت بعنوان پناهنده پذیرفته شوند و در مملکت دیگر از اعطای پناهندگی به آنها خودداری به عمل آید. بنابراین از دیگر زمینه‌های فعالیت کمیساریای عالی ملل متحد برای پناهندگان، حمایت حقوقی از پناهندگان و اطمینان از این مسئله است که اجباراً به کشوری که ترس از تعقیب در آن جا موجب آوارگی‌شان گردیده است، برگردانده نشوند (۹). در این مورد غالباً کمیساریای عالی ملل متحد یا نمایندگان آن در کشورها نظارت خود را بر مراحل مختلف بررسی درخواست پناهندگی توسط دولت‌ها انجام داده یا به پناهندگان در این زمینه کمک حقوقی ارائه می‌نماید.

در بعضی موارد نیز مانند روده شدن یا بازداشت‌های غیرقانونی که امنیت جانی پناهندگان در خطر است، کمیساریای عالی ملل متحد فعالیت خود را در زمینه تامین امنیت پناهندگان گسترش می‌دهد.

از جمله زمینه‌های دیگر فعالیت کمیساریای عالی که از اهمیت خاص نیز برخوردار است، اتحاد مجدد خانواده‌های پناهنده می‌باشد. در مواردی که دسته‌ای از افراد یک خانواده ممکن است در کشوری و دسته دیگر در کشور دیگری سکونت داشته باشند، کمیساریای عالی ملل متحد با کمک دولت‌ها به اقدام برداشته و افراد این خانواده‌ها را در یک محل سکونت می‌دهد. کمیساریا همچنین با همکاری کمیته بین‌الدول مهاجرت (ICM) به انتقال پناهندگان از نخستین کشور پذیرنده و اسکان مجدد آنان در سایر کشورها پرداخته و پناهندگان را در این زمینه یاری می‌دهد.

از آنجا که آموزش نقش مهمی در تسهیل جریان مستحیل شدن پناهندگان در جوامع جدید دارد، مسئله آموزش از حوزه‌های مهم فعالیت کمیساریای عالی ملل متحد برای پناهندگان می‌باشد. کمک‌های آموزشی تا سطوح ابتدائی و باتین دبیرستان برای پناهندگان تامین می‌گردد و هزینه‌های مربوطه در سطح بالاتر، از طریق صندوق آموزش پناهندگان پرداخت می‌شود. در این رابطه کمیساریای عالی و یونسکو فعالیت مشترک و نزدیکی دارند.

● ماهیت کار «کمیساریای عالی ملل متحد برای پناهندگان» کاملاً غیرسیاسی بوده و دارای جنبه انسان دوستانه و اجتماعی است، بعلاوه طبیعت جهانی فعالیت‌های این کمیساریا ایجاب می‌کند که ارگان مزبور در هر جا، مسؤول کمک به هر پناهنده باشد.

● دنیای امروز با امواج بزرگ آوارگی روبروست و شتاب این جریان به حدی است که در صورت عدم برخورد فوری و قاطع با آن، جان صدها هزار آواره به خطر می افتد.

برپا می کند که طی آن هر کشور کمک های داوطلبانه خود را به برنامه پناهندگان یا هر برنامه دیگر که تحت نظر مجمع عمومی سازمان ملل متحد اجرا می شود، اعلام می نماید.^(۱۱)

علاوه بر موارد فوق، از آنجا که کمیساریای عالی ملل متحد برای پناهندگان ممکن است برحسب قطعنامه شماره ۲۹۵۶ (XXVII) فعالیت هائی را بعهده بگیرد که در چارچوب فعالیت های انساندوستانه سازمان ملل بوده و تجربه و تخصص کافی در آن داشته باشد، دعوت دبیرکل سازمان ملل متحد از کمیسر عالی برای انجام چنین امری، وی را مستحق می سازد که برای تامین مالی اینگونه برنامه ها از کشورها درخواست کمک رسمی نماید.

در این جا تنها بمنظور اینکه تصویری از نحوه گسترش فعالیت های کمیساریای عالی ملل متحد برای پناهندگان به دست آید، به هزینه های عملیاتی این کمیساریای طی سالهای فعالیت آن اشاره می کنیم.

در سال ۱۹۶۶ هزینه برنامه های عمومی کمیساریا حدود چهار میلیون و هشتصد هزار دلار و هزینه برنامه های ویژه آن تقریبا هشتصد و پنجاه هزار دلار بوده است. در حالیکه در سال ۱۹۸۶ یعنی بیست سال بعد، این هزینه ها به ترتیب به بیش از ۲۸۱ میلیون دلار برای برنامه های عمومی و نزدیک به ۱۶۰ میلیون دلار برای برنامه های ویژه بالغ گردیده است.

در سال ۱۹۸۶ نظر به اهمیت برنامه های کمک به پناهندگان آفریقا و وخامت وضع آوارگان این قاره، قریب به ۸۷ میلیون دلار از هزینه های برنامه های عمومی و نزدیک به ۱۰۴ میلیون دلار از مخارج برنامه های ویژه به این قاره اختصاص یافت و پس از آن مناطق آسیا و اقیانوسیه، اروپا و شمال آمریکا، آمریکای لاتین و کارائیب، آسیای جنوب غربی، شمال آفریقا و خاورمیانه قرار داشته اند.^(۱۲)

همکاری با سایر ارگانهای بین المللی

کمیساریای عالی ملل متحد برای پناهندگان براساس ماده ۸ اساسنامه می تواند برحسب افزایش و تنوع فعالیت هایش همکاریهای خود را با سایر آژانس های ملل متحد و همچنین سازمانهای بین المللی دولتی و غیردولتی بنا

همه آنچه که در بالا بدان اشاره شد تنها در مواقعی می تواند به آسانی تحقق پیدا کند که پناهندگی در مقیاس فردی یا کوچک باشد. دنیای امروز با امواج بزرگ آوارگی روبروست و شتاب این جریان به حدی است که در صورت عدم برخورد فوری و قاطع با آن، جان صدها هزار آواره به خطر می افتد. با این ترتیب کمک های اضطراری کمیساریای عالی ملل متحد برای پناهندگان به آوارگانی که از ترس جان خانه و کاشانه خود را رها کرده و گاه تا چند صد کیلومتر را برای یافتن سرپناهی طی می کنند، از اهمیت خاص برخوردار است. اینگونه پناهندگان و آوارگان غالبا در شرایط بسیار بد جسمی و روحی و در معرض هرگونه خطر می باشند و چون متاسفانه در بسیاری موارد در صد زیادی از این آوارگان را کودکان و افراد مسن تشکیل می دهند، بنابراین کمک های فوری مانند تامین خوراک و پوشاک و کمک های درمانی و بهداشتی، از جمله ضروریات اولیه چنین برنامه هائی است.

تامین مالی برنامه های کمک به پناهندگان

برای اجرای کلیه عملیات فوق، مجمع عمومی سازمان ملل متحد در سال ۱۹۵۸ با تصویب قطعنامه شماره (XII) ۱۱۶۶ به کمیساریای عالی اجازه داد که برنامه های کمک مادی خود را به صورت یکساله (برنامه های عمومی) به اجرا درآورد.

همچنین اجازه داده شد که یک صندوق اضطراری نیز برای فعالیت های ویژه و فوری تاسیس گردد. کمیساریا همچنین می بایستی هر ساله گزارش خود را در مورد اجرای برنامه ها اعم از عمومی یا اضطراری - به سازمان ملل متحد ارائه نماید.^(۱۳) از آنجا که برحسب ماده ۱۰ اساسنامه کمیساریای عالی ملل متحد برای پناهندگان این کمیساریا می تواند هرگونه کمک اعم از عمومی یا خصوصی را برای یاری دادن به پناهندگان دریافت نماید، قطعنامه فوق الذکر به کمیسر عالی اختیار داده است که جهت اعطای کمک به پناهندگان، از کشورهای عضو یا سایرین درخواست رسمی بعمل آورد. همینطور براساس قطعنامه شماره (XVII) ۱۷۲۹ مجمع عمومی مصوب سال ۱۹۶۱، دبیرکل سازمان ملل متحد هر ساله یک کنفرانس «اعلام تعهدات»

کند. بدین لحاظ تاکنون کمیساریای عالی ملل متحد برای پناهندگان در مراحل برنامه‌ریزی و اجرایی از کمک بسیاری از آژانس‌های تخصصی ملل متحد استفاده نموده است. منجمله سازمان خواربار و کشاورزی جهانی در زمینه تولید مواد غذایی، سازمان بهداشت جهانی در خصوص اقدامات بهداشتی، یونسکو در زمینه آموزش، یونسف در امر رفاه کودکان، و سازمان بین‌المللی کار در زمینه آموزش فنی و حرفه‌ای، کمک‌های فراوانی به این کمیساریا کرده‌اند. کمک‌های برنامه جهانی غذا جهت تامین خوراک و نیازهای غذایی آوارگان تا رسیدن به مرحله خودکفائی، از اهمیت خاص خود برخوردار است. برنامه عمران ملل متحد نیز در مواردی که کمیساریای عالی در کشوری نماینده ندارد، به عنوان نماینده آن عمل می‌کند.

جامعه اروپا نقش اساسی در همکاری با کمیساریای عالی دریافتن راه‌حلهای جامع برای مسئله پناهندگان ایفا نموده و کمیته بین‌الدول مهاجرت (ICM) نقل و انتقال مهاجرین پناهنده را بعهده دارد. همچنین یک همکاری سنتی درازمدت بین کمیته بین‌المللی صلیب سرخ (ICRC) و اتحادیه جمعیت‌های صلیب سرخ با کمیساریای عالی ملل متحد برای پناهندگان وجود دارد.

قبل از تاسیس کمیساریای عالی ملل متحد برای پناهندگان تحت پوشش یک ارگان سازمان ملل متحد بودند، از محدوده فعالیت‌های این کمیساریا خارج شدند. براساس گزارش «آتروا»، در اواسط سال ۱۹۸۷ بیش از ۲/۲ میلیون پناهنده فلسطینی در دفتر این آژانس ثبت نام شده‌اند.^(۱۴)

برنامه‌های «آتروا» نیز به دو صورت عادی و فوری اجرا می‌گردد. برنامه‌های بهداشتی این آژانس اثرات مهمی در وضعیت جسمی پناهندگان و همچنین حفظ محیط زیست آنان داشته است. براساس گزارش سال ۱۹۸۶ کمیسیونر کل آژانس که در آن به وضع آوارگان فلسطینی در غزه اشاره شده است، تجمع جمعیت پناهنده در هر کیلومتر مربع از این قسمت، به ۱۴۰۰ نفر می‌رسد و همین امر منجر به کمبود مسکن، بی‌کاری فزاینده، و آلودگی منابع آب این منطقه گردیده است.^(۱۵)

گرچه در قطعنامه شماره (IV) ۳۰۲ مورخ ۸ دسامبر ۱۹۴۹ که طبق آن آژانس کارو کمک برای پناهندگان فلسطینی بوجود آمد، ذکر شده است که هدف از این کمک‌ها پایان دادن به وضعیت آوارگی مردم فلسطین می‌باشد،^(۱۶) با این وجود آژانس مذکور تاکنون به کار خود ادامه داده و در اجرای کارهای روزمره همواره

● اعتلای جنبه بین‌المللی حمایت از پناهندگان و حصول اطمینان از پذیرش مفاهیم مربوط به حمایت از پناهنده توسط دولت‌ها، اصولی‌ترین فعالیت «کمیساریای عالی ملل متحد برای پناهندگان» به شمار می‌رود.

● براساس گزارش‌های رسمی در سال ۱۹۸۶، میزان تجمع پناهندگان در هر کیلومتر مربع از نوار غزه، به ۱۴۰۰ نفر رسیده و همین امر منجر به کمبود مسکن، بی‌کاری فزاینده، و آلودگی منابع آب منطقه گردیده است.

مورد تعرض مقامات صهیونیستی واقع گردیده و کارشناسان آن مورد ضرب و شتم قرار گرفته‌اند.

کمیته بین‌المللی صلیب سرخ (ICRC)^(۱۷)

این کمیته در سال ۱۸۶۳ تحت عنوان کمیته بین‌المللی کمک به سربازان زخمی بوجود آمد و در سال ۱۸۸۰ به صورت فعلی نامگذاری گردید. گرچه هدف این کمیته کمک به قربانیان جنگ و نظارت بر اجرای کنوانسیونهای انساندوستانه در این مورد است، با این وجود از همکاری قدیمی کمیساریای عالی ملل متحد برای پناهندگان و آژانس کارو کمک برای پناهندگان فلسطینی می‌باشد و کمک‌های این کمیته به دو آژانس فوق‌الذکر از اهمیت قابل ملاحظه‌ای برخوردار است. بدیهی است تخصص و تجربه این کمیته در امر کمک رسانی در اوضاع و احوال ویژه، از اهم دلایل این کمیته در کمک به آوارگان می‌باشد، لکن از آنجهت که کمک به اجرا و توسعه حقوق بشر دوستانه بین‌المللی از جمله وظایف این کمیته است، کمک به پناهندگان را نیز بنحوی می‌توان جزو وظایف انساندوستانه این کمیته قلمداد کرد.

زیرنویس‌ها:

- 1- General Assembly Resolution A/45 of 12 February 1946
- 2- Doc E/15. Rev.1
- 3- United Nations High Commissioner for Refugees.
- 4- Resolutions et decisions des Nations Unies relatives an Haut Commissariat des Nations Unies pour les Refugies Hcr, Genevc, 1988. P.P. 15-6
- 5- Ibid, P. II. 7
- 6- Ibid, P. II.16
- 7- Ibid, P. P I 1-2
- 8- Collection of International Instruments Concerning Refugees, Selected Edition, UNHCR, Genova, 1979. P.5
- 9- «Non — Refoulement»
- 10- Information paper UNHCR, Geneva, 1987, P.6
- 11- Ibid. P.P. 14-15
- 12- Ibid. Annex IV.
- 13- United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East.
- 14- Basic Facts about The United Nations. United Nations, New York, p.44
- 15- Ibid. P. 45
- 16- Djonovich, Dusaj. United Nations Resolutions, Seri I, Voloume II 1948 - 1949, Ocean Pulications, New York, 1973, PP. 303-304.
- 17 - International Committee of The Red Cross.

علاوه بر این کمیساریای عالی ملل متحد برای پناهندگان با سازمان وحدت آفریقا (OAU) نیز برنامه‌های مشترکی در زمینه حل مسائل پناهندگی به اجرا گذاشته است. منجمله این دو سازمان گروه کار مشترکی راتاسیس نموده‌اند که در مورد اجرای توصیه‌های کنفرانس «آروشا» گزارشات لازم را ارائه می‌کند. کنفرانس یادشده در سال ۱۹۷۹ جهت بررسی وضع پناهندگان آفریقائی در آروشا (تانزانیا) برگزار گردید. همچنین از آنجا که در اوایل سال ۱۹۸۱ اولین کنفرانس بین‌المللی کمک به پناهندگان آفریقا (ICARA) با همکاری دبیرکل سازمان ملل متحد و کمیساریای عالی ملل متحد برای پناهندگان و سازمان وحدت آفریقا برگزار گردید، همکاریهای سازمان وحدت آفریقا و این سازمان در مورد کمک به پناهندگان گسترش یافت. در دومین کنفرانس (ICARA) نیز از آنجهت که اجرای برنامه‌های زیربنائی توسعه مورد نظر بود، از برنامه عمران ملل متحد هم دعوت به عمل آمد. کمیساریای عالی ملل متحد برای پناهندگان همچنین با سازمان کشورهای آمریکائی (OAS) در خصوص اجرای برنامه‌های کمک به پناهندگان آمریکائی مرکزی همکاری نزدیک دارد. سازمان کنفرانس اسلامی نیز اخیراً به خاطر تمایل به کمک به پناهندگان، منجمله پناهندگان افغانی تماسهایی با این کمیساریا برقرار کرده است.

در بسیاری از کشورها آژانس‌های غیردولتی وجود دارند که در رابطه با پناهندگان فعالیت می‌کنند. این سازمانها ممکن است در بعضی از موارد بعنوان شرکای اجرایی کمیساریای عالی ملل متحد برای پناهندگان فعالیت نمایند.

بدین جهت شورای بین‌المللی آژانس‌های داوطلب (ICVA) که مقرآن در ژنو می‌باشد، با کمیساریای یادشده روابط نزدیک دارد.

آژانس کارو کمک برای پناهندگان فلسطینی در خاور نزدیک (UNRWA)^(۱۳)

آژانس فوق در سال ۱۹۴۹ بدنبال تصمیم مجمع عمومی سازمان ملل متحد برای کمک به آوارگان فلسطینی که در اثر تجاوزات دولت تازه تاسیس اسرائیل خانه و کاشانه خود را از دست داده بودند، بوجود آمد. این آژانس ابتدا بمنظور بازگرداندن آوارگان و پرداخت غرامت به آنان تشکیل شده بود ولی ابعاد گسترده تجاوز رژیم صهیونیستی روز بروز بر تعداد این آوارگان افزود. فعالیت‌های آژانس کارو کمک و کمیساریای عالی ملل متحد برای پناهندگان، عموماً از یک نوع است و تامین مالی برنامه‌های آنها نیز به یک شکل صورت می‌گیرد. آژانس کارو کمک به فلسطینی‌های پناهنده در اردن، لبنان، سوریه، اراضی اشغالی غرب رود اردن و نوار غزه، کمک‌های غذایی، بهداشتی، و آموزشی بعمل می‌آورد. همانطوریکه قبلاً نیز اشاره شد آوارگان فلسطینی بدلیل آنکه